

III. b. 1343. z.

III. 4245. a,

AZ ALSÓBORSODI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1916 ÉVI SZEPTEMBER 13-ÁN MISKOLCZON
TARTOTT RENDES ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

FARKAS ISTVÁN
EGYH. M. LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

MEZŐSÁT.
SOHVARCZ HERMAN KÖNYVNYOMDÁJÁBÓL.
1916.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

III. b. 1943. z.
III. 4245 r.

AZ ALSÓBORSODI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1916 ÉVI SZEPTEMBER 13-ÁN MISKOLCZON
TARTOTT RENDES ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

FARKAS ISTVÁN
EGYH. M. LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

MEZŐCSÁT.
SCHVARCZ HERMAN KÖNYVNYOMDÁJÁBÓL.
1916.

AZ ALSÓBORSODI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE
1916 ÉVI SZEPTEMBER 13-ÁN MISKOLCZON TAR-
TOTT ŐSZI RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen vannak: Bodolay István esperes és báró Vay Elemér egyh. megyei gondnok elnöklete alatt:

id. Sólyom Gyula, Szalóczy Pál, Halászy József, Horváth Bertalan, Tóth Béla, Szabó András és Tóth István lelkészi, Bónis Bertalan, Dr. Kérészy Barna, Lossonczy István, dr. Rácz György és Deák Gyula világi tanácsbírák, Dr. Csorba György főgimn. igazgató tanárképviselő, Baksa Lajos, Csiky Béla, Nagy Bertalan és Putnoky István tanító képviselők, Farkas István lelkészi fő, — Román Ernő lelkészi aljegyzők, Lengyel István püspöki titkár.

A gyülekezetek részéről:

1. Alsózsoltca: Román Ernő lelkész.
2. Ároktő: Kis Albert l.
3. Átány: Diószeghy Mihály l. és Vajda István kiküldött.
4. Borsodgeszt:
5. Borsodharsány: Sólyom Gyula ifj. l.
6. Böcs: Fekete Gyula l.
7. Bükkaranyos: Mauritz Árpád l.
8. Bükkzsérc; Molnár Gyula l.
9. Cserépfalu: Derda István g.
10. Diósgyőr: Komjáthy József l.
11. Diósgyőrvasgyár: Szarka Gyula l. és Zsiros Lajos g.
12. Eger: Tóth István l.
13. Egerlövő: Sólyom Barna l.
14. Emőd:
15. Felsőábrány: Gergely Béla l.
16. Gelej: Kenyeressy Károly l.
17. Hejőbába:

18. Hejőcsaba: id. Sólyom Gyula I.
 19. Hejőpapi: Szabó Bertalan I
 20. Hejőszalonta: Bársony György I.
 21. Heves: Kérészy István I.
 22. Igriczi: Gecse Albert I.
 23. Kisgyőr:
 24. Kistokaj: Várady Pál h. lelkész.
 25. Ládháza: Eötvös Ferencz I
 26. Maklár:
 27. Mezőcsát: Bodolay István és Szalóczy Pál I.
 28. Mezőkeresztes: Szabó András és Vajda Sándor I.
 29. Mezőnagymihály: Szabó József I.
 30. Miskolcz: dr. Tüdös István, Tóth Béla, Farkas István I.
dr. Rácz György és Porcs János.
 31. Nemesbikk: Maklár Pap Ernő I.
 32. Noszvaj:
 33. Ónod: Sólyom Lajos I.
 34. Poroszló:
 35. Sajókeresztur: Bogddányi József I
 36. Sály:
 37. Szirma:
 38. Tiszadorogma: Halászy József I.
 39. Tiszakeszi: Deák Gyula főgondnok.
 40. Tizsanána: Kérészy Barna I.
 41. Tiszaoszlár: Kovács Gyula h. lelkész
 42. Tiszapalkonya:
 43. Tiszaszederkény: Horváth Bertalan I.
 44. Tiszatarján: Ferenczy Dániel I.
 45. Tiszavalk:
 46. Ujlőrinczfalva:
 47. Vatta: Gere Lajos I.
- Segédlelkészek, tanítók, érdeklődők.

1. Gyűlés megnyitása előtt, Bodolay István esperes — az alább olvasható szívünk szerint való, lélek és igazság szülte imádságban mutatja be Istenünk előtt reggeli áldozatunkat ekképpen:

Világnak Ura, bölcs teremtője, mindeneknek hű gondviselője! Szent félelemmel, de benned vetett erős hittel és bizodalommal járulunk elődbe s feléd emeljük esdő fohászunkat, feléd, ki nagy hatalommal uralkodol égen és földön.

Te feltül állasz minden változáson, dicsőséged fénye örökké tündököl. minket pedig „forgó szerencsénk kénye hány s vet, játszva emel s mosolyogva ver le“

Megmásíthatlan végzésed, hogy itt ne legyen semmiben állandóság, hogy derű és boru, szélcsend és vihar váltogassák egymást úgy a természeti világban, mint egyesek és népek életében.

Volt idő, midőn e világot rengető forgatagban a reménység tündére biztatólag fordult felénk, midőn azzal kecsgettetü bennünket, hogy vágyaink teljesedésbe mennek, hogy a reánk borult sötét, hosszú éjszakát fényes viradat váltja föl, a pusztító zivatar után felragyog a békesség szivárványa; — s ime újabb, nehéz fellegek tornyosúlnak hazánk égen, alattomos ellenség orvul támadt reánk, elakarja rabolni szent koronánk gyöngyét, drága áron, őseink vérén szerzett örökségünket!

Isten, magyaroknak erős Istene, védő paizsa és oltalmazója! ki ezredéves küzdelmeinkben, művelődésre való törekvéseinkben, szabadságharczainkban velünk voltál és megsegítettél, nem engedheted, hogy országunk teste megcsonkittassék s testvéreink szolgálattelkek szolgálivá süljedjenek, nem engedheted, hogy az álnokság, önző kapzsiság az igazság és jog felett győzelmet arasson. Te, ki igazságban tartasz ítéletet s a bünt bűntetlenül nem hagyod, emeld föl sujtó ostorodat, szégyenlitsd meg ellenségeinket, alázd meg őket a földnek poráig.

Tudjuk oh Isten! hogy akik benned biznak, meg nem csalatkoznak. Te voltál eddig is a mi erősségünk, légy az továbbra is, légy a mi szabadításunk kösziklája. Elégeld meg immár a nagy vérontást, vess véget a gyilkoló vad pusztításoknak.

De ha szent végzésed szerint még tovább is hordozni kell a szenvedések keresztjét, legyen meg akaratod; — csak azt kérjük, hogy adj erőt annak viselésére, óvd meg csügge-

déstől és kishitűségtől a lelkeket, óvd meg hazánkat a veszedelemtől, deríts boldog jövőt sokat hányatott nemzetünkre,

Kegyelmednek erejét éreztesd lelki országoddal, anyaszentegyházunkkal s ennek minden jó és hű tagjaival, kik lélekben és igazságban imádnak és tisztelnek tégedet s szent fiad példája és parancsolatai szerint élnek. Áldd és szenteld meg közelebbről összegyülekezésünket, hogy közjóra irányuló törekvéseink nemes és hasznos gyümölcsöket teremjenek. Ámen.

2. Sólyom Gyula pénztárnok, napi rend előtt indítványozza, hogy mint a háboru óta más alkalmakkor is, a közebéd tartásra szolgáló 600 kor. összeget — jótékony célra adományozni méltóztassék.

Egyh. megyei közgyűlés, a rendelkezésre álló összegből 400 koronát az erdélyi menekültek javára szavaz meg — 200 koronát pedig a saját segély alapja javára s pénztárnokot megbizza, hogy az összegeket rendeltetési helyökre jutassa.

3. Elnökség javaslatára

a bírósági ülés kezdetétől 11 és 1/2 óra tüzetik ki.

4. Br. Vay Elemér gondnok szívélyes szavakkal üdvözlővén a közgyűlés alkotó tagjait, a megalakulást szabályszerűnek nyilvánítja s

a gyűlést megnyitja.

5. A közgyűlésről való elmaradásukat igazolták: Thury Sándor, Pósa Péter, Andó Lajos, Zarándi Bertalan, Kovács Károly, Gaál Ferencz, Pósa Béla lelkészek, Pappszász Lajos tanácsbíró, és Puky László világi aljegyző.

Az igazolást a közgyűlés elfogadja, az igazolás nélkül elmaradtak pedig a törvényes biróságban elmarasztaltatnak.

6. Olvastatott a világi aljegyzői állásra beadott szavazatok felbontására kiküldött bizottság jelentése, mely szerint az összes egyházak beérkezett szavazatából (59) Puky Lászlóra adatott 44, 15 szavazat 11 egyén között oszlott meg s így Puky László általános szótöbbséget nyert.

Bizottsági jelentés őrrendetes tudomásul szolgál s Puky László a világi aljegyzői állásba beerősítettik. Amennyiben azonban jelen közgyűlésünkön való megjelenésben akadályozva van: törvény szerinti felesketése jövő gyűlésünkre halasztatik.

7. A nyomtatásban, minden egyháznak előre megküldött esperesi jelentést, mely tömör és hű képét adja — egyházaink tavaszi gyűlésünk óta leélt — külső és belső életének,

közgyűlés felolvasottnak tekinti s elfogadja. Köszönetet is mondva az alapos munkáért — egész terjedelmében — jegyzőkönyvünkbe iktatni rendeli Ennek megfelelően a jelentés alább következik:

Nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés:

Egyházmegyénk életében a tavaszi közgyűlés óta történt eseményeket és az esperesi hivatalhoz betérjesztett s közgyűlésünk jóváhagyására váró ügyeket tisztelettel jelentem a következőkben:

Elsősorban meg kell emlékezni azon veszteségről, mely László István tanító elhunytával családját, a tanítói kart és a kisgyőri egyházközséget érte. Ennek a rettenetes világháborúnak lett ő is áldozata. A galicziai harctéren f. évi július 4-én hősi halált halt s Vosolán temettetett el. A tanügynek ez ifju munkása a haza védelmében esett el, méltó, hogy emléke jegyzőkönyvünkben megörökíttessék.

Kegyeltes érzésekkel emlékezem Bertók Károly mezőkeresztesi volt tanítóról, ki néhány hónapi betegeskedés után aug. 21-én hunyta le szemeit az örök álomra. Magasztos hivatását teljesen átértő és teljesítő tanférfiut s kedves modoráért közkedveltségnek örvendő embert veszítettünk el benne, — s halálát nemcsak a közelebről érdekelt hitvestárs s egyházközség, hanem egyházmegyénk is fájlalhatja. A hol egykor bölcsője ringott, ott tért a nyugalmat adó édes anyai földbe! Siri álma legyen csendes, zavartalan, a hála és kegyelet öröködjék hamvai felett!

Bévardi József tiszánánai tanító f. évi október 1-től a megérdemelt

nyugalomba vonul. Eltávozásával egy kiváló tanerőt kell nélkülöznünk. Hü volt ő a reábizottakban; nevelt az egyháznak vallásos, buzgó tagokat, az államnak hasznos polgárokat; kiérdemelte egyházközsége tagjainak ragaszkodását, felettes hatóságainak elismerését, kartársainak becsülését és szeretetét. Midőn a tövisekkel rakott pályáról nyugalomra tér, úgy hiszem, hogy közgyűlésünk óhajának adok kifejezést, midőn azt kívánom, hogy ezt a nyugalmat még sokáig jó egészségben és békés meglegedésben élvezze.

Eltávozik a tiszaozlári kántortanító Simon Zoltán is. Megválasztatván a felsőborsodi egyházmegye kötelékében álló Barczikára, az elbocsátót neki kiadtam.

Simon Ernő hejőbábai segédlelkész, reményteljesebb állást nyervén az abauji egyházmegyebeli Péderben, őt szintén Isten áldásának kívánása mellett elbocsátottam.

Fekete István segédlelkész, ki a háboru folyama alatt Kassán tábori lelkészi szolgálatokat teljesített, a tornai egyházmegyebeli Szőlősardóra rendes lelkészül választatott meg. Ez értékes munkaerő bizonyára áldásosan fog működni az új téren, melyre elhivattatott s talentumait hasznosan fogja gyümölcsöztetni egyházmegyéje javára.

Tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 4-ik pontjára őszinte sajnálattal jelentem, hogy Mocsáry Lajos úr a világi főjegyzői állást nem fogadja el. Közgyűlésünkhöz intézett levelét betérjesztem s egyidejűleg kérem ezen állás betöltésére vonatkozó intézkedést.

A világi aljegyzői állásra beadott szavazatokat a kiküldött bizottság felbontván, kitünt, hogy általános szavazattöbbséggel Puky László tiszteletbeli jegyző úr választatott meg. A bizottság által felvett jegyzőkönyvet betérjesztem.

Tavaszi közgyűlésünk 12 sz. határozatára a diósgyőrvasgyári egyházközség jelentést nem adott.

Egyházmegyénk pénztára terhére a IV-ik hadikölcsön kibocsátásánál 5000 korona névértékű 6 százalékos kötvény jegyeztetett. Diósgyőr alapjaiból 2500 kor., Hejőszalonta regálé alapjából 100 kor., Mezőcsát tőkepénzéből 2000 kor. névértékű kötvényt váltott. Kérem ezen jegyzések jóváhagyását, egyszersmind utasítani mindazon egyházközségeket, melyek ilyenmü kölcsönt jegyeztek, de erről jelentést nem tettek, hogy e tárgyban jelentésüket az esperesi hivatalhoz záros határidő alatt terjesszék be.

A felsőábrányi egyházközség előjárósága a kántortanítói állás betöltése ügyében hozott egyházmegyei határozatra jelentést nem adott. Itt szigorú intézkedés szüksége forog fenn, mert az nem engedhető meg, hogy az egyházközség érdekében hozott fensőbb egyházi hatósági utasítás semmibe sem vétessék.

Tanügyi bizottsági elnök tavaszi közgyűlésünk utasítása értelmében az emődi lelkész ellen panaszt nyújtott be, miután azonban panaszlott az általa elkövetett méltatlan sértésekért kellő elégtételt adott s a felmerült kötelesség-

mulasztást betegségét igazoló orvosi bizonyítvánnyal mentette ki, az ellene indított fegyelmi eljárást beszüntettem.

Az egyházkerületi közgyűlésre felterjesztett ládházai és mályi kántortanítói díjlevelek kétféle alakban lévén kiállítva, azon utasítással tétettek vissza, hogy az egyházközségek a tanítói díjleveleket terjesszék föl megerősítés végett. A felhívásnak megfelelőleg kiállított díjlevelek ügye közgyűlésünk tárgyát fogja képezni.

Tavaszi közgyűlésünk 48 sz. határozata folytán a gondnoki számadási ivateket 600 példányban kinyomattam s ivenként 10 fillérbe kerül. Mivel ezen kiadás egyházmegyénk költségvetésében nincs előirányozva, kérem közgyűlésünk határozatát arra nézve, hogy a szükségelt ivatek költségeit az illető egyházközségek vagy az egyházmegye pénztára fedezze.

A hevesi egyházközség a lelkészlakhoz tartozó istálló építését az egyházkerületi pénztárból kölcsönvett 4000 kor. költséggel befejezte. Azonban alig történt ez meg, midőn újabb építkezés szüksége állott elő. Ugyanis a július első hetében keletkezett óriási vihar a tanítói laknak különben is avúlt tetőzetét annyira tönkre tette, hogy az épület lakhatatlanná vált. Mivel az elkerülhetetlen újítás költségeire fedezet nem volt, az egyházközség előljárósága tavaszi közgyűlésünk 56 számú határozatával engedélyezett 4600 kor. kölcsönből igénybe nem vett 600 koronát volt kénytelen felvenni. Az építkezésre szóló engedélyt ezen egyházközségnek kiadtam.

Ugyancsak az építkezési szabályrendelet I. fejezet 3 és 7-ik §-a alapján Ároktőnek iskolai falak újítására, Bükkaranyosnak templomtetőzet fedetésére, Bükkszércznek lelkész és tanítóilak újítására, Mályinak keritkezésre s iskolai klósett építésre, Mezőcsátnak melléképület falainak emeltetésére, Poroszlónak keritkezésre Tiszaszederkénynek kántor és tanítóilak tetőzetének fedetésére. Tisztelettel kérem ezen engedélyezések tudomásul vételét.

A vagyonszámlái ivateket megerősítési záradékkal, a szavazók névjegyzékét a szabályszerű hitelesítéssel ellátva az egyházközségek részére megküldtem.

A tiszakeszti, kistokaji, ónodi egyházközségek által benyújtott, továbbá a mezőcsáti presbyterium által készített s az egyházmegye és egyházkerület által is jóvá hagyott tervezet alapján újonnan alkotott templomszéki szabályrendeletet megerősítettem. Az emődi e nemű szabályrendelet az 1914 évi őszi közgyűlésünkön megerősített s tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyvében tévesen volt feltüntetve a hátralékosok sorában. Tudomásom szerint az igriczi presbyterium már tanácskozik a szabályrendelet alkotásán, Hejőcsaba, Tiszaoszlár és Vatta a szokásban lévő gyakorlatot kívánja fenntartani.

Az egyházi teherviselésről szóló kimutatást tavaszi közgyűlésünk óta Bükkszércz, Heves, Mezőkeresztes, Ónod, Szirma küldötték be. A békésebb idők beálltáig az esperesi irattárba helyeztetek.

Az alsóborsodi lelkészek sárospataki alapítványára pályázó nem jelentkezett. Indítványozom, hogy az évenként folyósítható 150 kor. takarékpénztárba helyezzessék s mivel ezen összegből egy évi koszt és ellátás ki nem telik

a majdan jelentkező részére közgyűlésünk belátása szerint ezen fel nem használt összegből bizonyos pótlás nyújtható.

Szükségesnek tartom jelteni a négyesi temető telekkönyvi ügyét. Ugyanis egyházmegyénk azon hitben volt, hogy a tagosítás alkalmával e temetőhöz 2000 s egynéhány □ öl csatoltatott, holott ezen terület a róm. hath. temetőhöz tartozik s a ref. temető csak 8940 ölet tesz ki, amint ezen körülmény a f. évi június hóban eszközölt telekkönyvi betétszerkesztés alkalmával megállapított. Tisztelettel kérem az egyházmegyei ügyész urat utasítani, hogy ez ügyben eljárni s tavaszi közgyűlésünkre jelentést tenni sziveskedjék.

A nagyméltóságú m. kir. vallás és közoktatási Miniszter úr felhívására az egyházközségek által fenntartott iskolákban f. évi május 1-én ünnepély tartatott s ezen alkalommal a kárpáti elpusztított falvak építési céljaira gyűjtés rendeztetett, melynek eredménye 1613 kor. 59 fillér volt, melyből a hivatalomhoz küldött 1100 kor. 25 fillért a borsodmegyei kir. tanfelügyelői hivatalhoz áttettem. Diósgyőr 13:48 f, Heves 17:50, Hejőbába 10:96, Igriczi 70:89, Kistokaj 7:20, Ládháza-nyék 20 kor. Mezőkeresztes 19:91, Ónod 22:88, Sajókeresztur 8 kor. Tiszánána 221:52, Tiszapalkonya 50:60, Tiszatarján 26:40, Ujlőrinczfalva 12 kor. = összesen 513 13 fillért részint az országos bizottsághoz, részint a hevesmegyei kir. tanfelügyelői, részint a hevesi alispáni hivatalhoz küldött. Gyűjtést nem rendezett Emőd, Kisgyőr, Poroszló, Sály, Tidolddarócz, Tiszaoszlár.

Bár a segéd és helyettes lelkészek elhelyezése az esperesi hivatal hatáskörébe tartozik, bejelentem, hogy a tiszaozlári egyházközségben Csizsár Béla lelkész helyettesítésére Kovács Gyula volt sárrétudvari káplántanítót alkalmaztam, ki a tiszántúli püspöki hivataltól elbocsátót, első és második lelkészképesítő, rendes szolgálati bizonyítványt, tanítói oklevelet mutatott föl, ez állásra teljesen megfelelőnek találtam. A javadalmazásra vonatkozó okirat mely kölcsönös egyezség mellett jött létre s a lelkészi hivatal kezelése alá tartozó ingóságokról felvett leltár hozzám beterjesztett.

A mezőkeresztesi lelkész Szabó András mellé segédlelkészül Szabó Béla volt kassai s esperesi elbocsátót, első lelkészképesítési és szolgálati bizonyítványt felmutatott segédlelkészt helyeztem oly célból, hogy Mezőkövesden a lelkészi teendőket, a gimnáziumban és elemi iskolákban a vallásoktatást teljesítené. Kérem ezen intézkedés jóváhagyását, mert ez előmunkája a Mezőkövesden nagyon is érdekünkben álló segédlelkész-vallástanítói állás szervezésének. De azért is kell ez ügyet közgyűlésünk elé terjeszteni, mert egyházmegyénk pénztárát is érdekli, amennyiben a mezőkövesdi fiókegyház a beállítandó segédlelkész javadalmazására a vallásoktatásért az egyik mezőkeresztesi lelkésznek eddig évenként kiutalt 50 koronát 100 koronára kéri felemeltetni.

Ezen állás javadalmazása egyelőre, míg a kápláni kongrua folyósítatnék, a mezőkövesdi fiókegyház által nyújtandó 600 kor. és lakás vagy lakpénz,

a gimnáziumtól vallásoktatásért 600 kor., a mezőkeresztesi egyházközség által megszavazott 200 kor., az egyházmegye és egyházkerület pénztárából reménylendő 100—100 korona segély, összesen 1600 korona.

Fentnevezett segédlelkész, ki Kassán is vallásoktatást teljesített, tehát alkalmas egyén, kész lévén a jövő reményében ezen csekély javadalmas mellett a kérdéses állást elfogadni, meg kell ragadnunk az alkalmat, hogy a kezdet nehézségein túl essünk s oda kell törekednünk, hogy a nagy kath. mezővárosban lakó hiveink lelki szükségei kielégíttessenek s a már felekezeti iskolákban járó ref. gyermekek a kellő vallásos oktatásban részesíttessenek.

Dr. Trócsányi Dezső lelkészképzéssel bíró miskolczi főgimnáziumi h. tanár segédlelkészül Farkas István miskolczi lelkész mellé bejegyeztetett, — miután azonban Kunszentmiklóson rendes tanáruul választatott, egyházmegyénkben kápláni jogosultsága megszünt.

Jelentem, hogy a mezőnyéki iskola és tanítói állás szervezése mindezekig keresztül vihető nem volt, A nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi Miniszter úr a kért államsegélyt még nem utalványozta, a telekvásárlás tárgyában özv. Papp Istvánnéval kötött szerződés felbomlott, mert az átvételre kikötött terminus elmúlt, — alkalmas és méltányos áron beszerezhető beltelket a mai viszonyok között a ládházai lelkész értesítése szerint nem lehet.

Tekintettel a felmerült s jelenleg alig leküzdhető akadályokra, tisztelettel indítványozom, hogy a mezőnyéki iskola és tanítói állás szervezése alkalmasabb időre halasztassék. Abban az esetben, ha az e célra kért államsegély kiutalványoztatik, amint a példák mutatják, kellő megindokolással később is igénybe vehető.

Vattay Mária ónodi tanítónővé való választását az államsegély kieszközlése szempontjából megerősítettem, azonban a végleges megerősítés joga közgyűlésünket illeti.

Jelentem, hogy Gombos Imre kistokaji lelkész, Fekete Lajos s. lelkész tábori kórházi lelkései szolgálatot teljesítenek, — s azon tanítókon kívül kiket tavaszi közgyűlésünkre beadott jelentésemben hadiszolgálatban és fogságban lévőknek feltüntettem, Litkey György esett hadifogságba.

Dr. Kovács Istvánnak lelkészeink és tanítóink betegsegélyezése ügyében beadott indítványát közgyűlésünk jóakaratu támogatásába ajánlom.

Jelezve végül, hogy a hatáskörömbé utalt ügyeket tölem telhető pontossággal igyekeztem elvégezni s hátralék nincs, vagyok

mély tisztelettel

Bodolay István

esperes.

8. Esperes jelentésében, határozatokat igénylő indítványok tétettek s azokra egyenkénti tárgyalás után, — közgyűlés a következő határozatokat hozza :

a) A hazáért való szent küzdelmünkben életét adta oda áldozat gyanánt egyik ifju tanítónk: László István. Békés időkben a kisgyőri gyülekezet szeretett tanítója volt — hűséggel sáfárkodott a rája bizottakban; szeretettel forgolódott hivatalában míg neki is nem szólott az elhívás üzenete. . . . S ment az ifju . . . ment „előre!“ . . . „Hiv volt mindhalálig!“ . . . jegyzőkönyvünkben így őrizükk emlékezetét. Istenünknel — bizonynyal el van téve számára — az örök élet koronája.

b) A kötelesség teljesítésében — élteben mindig példaképen előljáró — derűs jó kedvéért, mosolygós arczáért, áldott jó szivéért, sok kiválóságaiért, — sokaktól szeretett s most már temetőben nyugvó Bertók Károly volt mezőkeresztesi tanító is méltó arra, hogy fájdalmas érzésekkel tegyük le egészen friss sirjára — egyházmegegyénk nevében is — az elismerés koszoruját. Az Ur adta nekünk s szeretteinek — az Ur hívta el tőlünk! Legyen áldott emlékezte! . . .

c) A hosszú évek, — becsületes munkájában megfáradott Bévárdi József volt tiszánánai tanító, — élte még hátra levő idejét, — a nyugalom révpartjához érve — mint nyugdíjas tanító óhajtja leélni. Önzetlen mindig lelkiismeretes kötelesség teljesítése; tanítványaival való atyai bánásmódja: kartársaival békességes együtt élése; mindenekkel szemben tanusított figyelmessége által megbecsültetés és szeretet volt osztályrésze a küzdőnek. . . . A pihenőnek — legyen Istentől áldott ő jó várása; — egészség és békesség legyen hátra levő életének kísérője.

d) Őszintén sajnálja közgyűlésünk, hogy Mocsáry Lajos úr, világi főjegyzővé — majdnem egyhangú szavazással történt elhívását — többszöri kérésre sem hajlandó elfogadni. Az üresedésben maradott világi főjegyzői állásra a szavazást közgyűlés újra elrendeli, november 15-ikét tűzvéni ki a szavazatok beadásának végső napjául. A szavazás eredményének megállapítására Esperes elnöklete alatt: Szalóczy Pál, Deák Gyula és Kiss Albertből álló bizottságot küldi ki, felhatalmazván a bi-

zottságot arra is, hogy szükség esetén pótszavazást rendeljen el.

e) A diósgyőrvasgyári egyház lelkésze utólagosan jelentvén, hogy egyháza ingóságai 2500 kor értékben biztosítottak; a felsőábrányi egyház lelkésze pedig, hogy a tanítónő nyugdíjaztatásának ügye folyamatban van — jelentéseik tudomásul szolgálnak.

f) A IV-ik hadikölcsönre tett egyházankénti kötvény jegyzések — tudomásul is vétetvén — jóváhagyatnak. A hadikölcsön jegyzések összegét még be nem jelentett egyházak vezetői utasítatnak, hogy erről szóló jelentéseiket még az egyházlátogató küldöttség kimenetele előtt jelentsék be espereshez.

g) Az elkészített gondnoki számadási iverk nyomatási költségeit — egyelőre egyházmegyei pénztár fizesse ki. Az egyes egyházak pedig a szükségelt ivszerinti példányszámok árát alkalmilag küldjék meg az egyházmegyei pénztárosnak.

h) A hevesi egyháznak — a kerületi pénztárból kölcsönképen — más célra felvenni engedélyezett — de abból felmaradt összegből — a tanítói lakás javítására; Ároktőnek: iskolai falak újítására; Bükkaranyosnak: templomtető fedésére; Bükkzsércznek: lelkész és tanítóilak újítására; Mályinak: keritkezés és egyéb építkezésre; Mezőcsátanak: melléképületek falainak emeltetésére; Poroszlónak: keritkezésre; Tiszaszederkénynek: kántor és tanítóilak fedésre — adott időközi esperesi engedélyek — tudomásul is szolgálván jóvá hagyatnak.

i) A négyesi temető telekkönyvi ügyének megnyugtató elrendezésére közgyűlés az egyh. m. ügyész urat kéri fel, jelentését tavaszi közgyűlésünkre beavárván.

k) Kovács Gyula káplán — tanító s lelkésznek — Csiszár Béla lelkész mellé való alkalmazása tudomásul vétetik.

l) Örömmel köszönti s hagyja jóvá a mezőkövesdi fiókegyháznak ama kezdeményező munkáját, hogy a fiókegyházba vallástanító s. lelkészi állás szerveztetvén, ez

állást Szabó Béla volt kassai s. lelkészszel óhajtják betölteni. A jó hírű ifjut közgyűlésünk új munkatérén szeretettel üdvözli s munkájára Isten áldását kéri s állásába beerősíti. Fizetésének megállapítását — az anya és fiókegyházak által bejelentett összegben és helyekről részint tudomásul veszi, részint helyben hagyja. A fiókegyház 600 kor. díjazása az elemi vallásoktatásáért lett megállapítva. Az egyházkerületből remélendő segítség 100 kor. a legközelebbi ker. gyűléstől kéretik — mit is felterjesztésében egyh. megyei közgyűlés — illő tisztelettel ajánl a főt. kerület pártfogásába. Köszönettel adózik közgyűlés az anyaegyháznak Mezőkeresztesnek, azért a nemes felbuzdulásáért, hogy a míg a mezőkövesdi fiókegyház önálló egyházzá nem leendő — az elemi iskolai vallástani ellátására 200 koronát utal ki évenként pénztárából a vallástani s lelkésznek s e határozatot jóvá is hagyja. A mezőkövesdi fiókegyház vezetőségének — ama kérését, hogy az eddigi — egyházmegyei 50 koronás segély 100 koronára emeltessék fel, készséggel teljesíti, utasítván pénztárnokot ez összegnek az anyaegyház lelkésze útján való kifizetésére.

m) A ládházai és mályii tanítói díjlevelek megerősítése, — méltánylást érdemlő — közbejött egyházi érdekű akadályok miatt, most eszközölhető nem lévén, azok megerősítése a jövő gyűlés scontróban levő ügyei közzé soroztatik.

n) A mezőnyéki iskola s tanítói állás szervezéséhez szükséges államsegély — még most sem utaltatván ki, — úgy az iskolai telek vétel, mint a tanítói állás betöltése jobb időkre halasztandó, amikor is az illetékes vezetőktől közgyűlésünk a jelentést elvárja, addig is a mezőnyéki iskolaköteles gyermekek taníttatásáról a ládházai iskolában történjék gondoskodás.

o) Dr. Kovács Istvánnak lelkészeink és tanítóink betegségyezése ügyében beadott indítványát — elvben — támogatásra méltónak itéli közgyűlésünk. Ugyanezt jelenti tanítóegyesületi elnökség is. De mivel a gyakor-

lati megvalósíthatás útjában sok akadályok látszanak állani, egyházmegyénk csak abban az esetben fog csatlakozási határozatot hozni, ha a gyakorlati kivitel ügye apró részletekig kidolgozott s megnyugtató formában állhat majd előttünk

p) A cserépfalui — ujonnan választott tanítónő — esperestől postaügynökség elfogadására kapott engedélyt. Esperes utólagos jóváhagyás reményében adván meg az engedélyt, annak kiadását közgyűlés tudomásul is vévén jóváhagyja.

q) A vattai templomszéki szabályrendelet utólagosan terjesztetvén be jóváhagyatik.

9. Olvastatik az ónodi, cserépfalui, mezőkeresztesi és sályi presbyteriumok tanítóválasztásról szóló jegyzőkönyve, mely szerint az ónodi egyházban a kisebb iskolához tanítónőül Vattay Mária, a cserépfaluban orgonista tanítónőül Szöllősy Irén, a mezőkeresztesiben kántortanítóul Tóth Miklós, a sályiban a II-ik tanítói állásra Kiss Erzsébet választattak meg.

Egyházmegyei közgyűlés a bemutatott s rendben talált okmányok alapján felsorolt tanítóválasztásokat megerősítvén, Vattay Máriát az ónodi tanítói, Szöllősy Irént a cserépfalui orgonista tanítói, Tóth Miklóst a mezőkeresztesi kántortanítói, Kiss Erzsébetet a sályi tanítói állásokba beerősíti s működésükre Isten áldását kéri. Vattay Mária és Szöllősy Irén a közgyűlés előtt az esküt leteszik, Kis Erzsébet pedig nem jelenhetvén meg közgyűlésünkön, s felesketése jövő gyűlésre halasztatik.

10. A nyomtatásban megjelent s minden illetékes helyre megküldött tanügyi bizottsági jelentés közgyűlés által felolvasottnak tekintik s egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétetik, amint következik:

Nagytszeteletű Egyházmegyei Közgyűlés !

A hozzám beküldött iskolalátogató jelentések szerint egyházmegyénk népiskoláinak az 1915/16 iskolai évi szellemi állapota kielégítő eredményt tüntet fel. Ez mindenestre örvendetes tény és arról tesz bizonyosságot, hogy

a nehéz körülmények között is mind a tanítói-testület itthonlevő tagjai, mind az egyházak és lelkészek minden lehetőst elkövettek a siker biztosítására. Sok helyütt a rendesnél több terhet is viseltek. Az egyházak a helyettesítéssel járó költségek, a tanítók hadbavonult társaik terheinek elvállalásával. Ennek megállapítása után áttérek a statisztikai adatok előterjesztésére:

Egyházmegyénk lélekszáma 69284-re szált le, apadás 160, 2.3%.

Mindennapi iskolaköteles: 4192 fi, 3819 nő, összesen 8011. Mult évinél 186-al több. Szaporodás: 2.3 %. A lélekszám 11.5 % tanköteles.

Ezek közül saját iskoláinkba járt: 2979 fi, 2799 nő, összesen 5778. Mult évinél 576-al több. Csaknem 10 %-al növekedett a saját iskoláinkba járók száma. Tanköteleseink 72 % járt hozzánk. Másvallásu iskolába járt: 22 fi, 22 nő. Mult évinél 101-el kevesebb. Tanköteleseink 0.5%.

Községi és állami iskolába járt: 719 fi, 618 nő, összesen 1337. Mult évinél 151-el több. Tanköteleseink 16.1%-a.

Középfoku iskolába járt 328 fi, 156 nő, összesen 484. Mult évinél 6-al több. Tanköteleseink 6%-a.

Tehát mindennapi tanköteleseink közül iskolázott: 4048 fi, 3595 nő, összesen 7643. Mult évinél 232-vel több. Tanköteleseink 95.4%-a. A mult évihez 1 és 0.4% a javulás.

Iskolába nem járt 144 fi, 224 nő, összesen 368. A mult évinél 46-al kevesebb. Tanköteleseink 4.6%.

Már az ismétlő iskolázás terén nagyobb a fogyatkozás, ami azonban az adott viszonyok között, midőn a 10 éves gyermekeknek is hasznát veszik a mezei munkánál, nagyon természetes.

Ismétlőköteles volt: 1418 fi, 1441 nő, összesen 2859. Mult évinél 97-el több. A lélekszám 4%-ánál valamivel több.

Saját ismétlő iskoláinkba járt: 740 fi, 861 nő, összesen 1601. Mult évinél 380-al több. Ismétlőköteleseink 56.2%.

Polgári iskolába járt: 63 fi, 247 nő, összesen 310. Mult évinél 54-el több. Ismétlőköteleseink csaknem 11%.

Iparos iskolába járt 182 fi. Mult évinél 5-el több. Ismétlőköteleseink 6.7%.

Gimnáziumba járt: 126 fi. Mult évinél 30-al több. Ismétlőköteleseink 4.4%.

Ismétlő oktatásban nem részesült: 307 fi, 333 nő, összesen 640. Mult évinél 376-al kevesebb. Az ismétlőkötelesek 22%. Mult évi állapotokhoz mérve: javulás 14%.

Iskolázott tehát mindennapi tanköteleseinknek 95.4%, ismétlőköteleseinknek 78%.

Másvallásu járt iskoláinkba: 111 fi és 79 nő, római és g. kath., 6 fi 10 nő ágostai hitv., 51 fi, 66 nő izraelita. Az összes másvallásuak száma: 323.

Egyházaink 88 rendes és 10 kisegítő ideiglenes tanítói állomást tartottak fel, közülök 79 férfi, 19 nő volt, 92 okleveles, 6 részben lelkészi, részben óvónői oklevéllel bíró kisegítő.

Tanítói fizetésre fordítottak egyházaink : 75.337 kor. 34 fill. Mult évinél 3384 kor. 73 fillérral többet. Az állam 89.429 kor. 49 fillért, mult évinél 4431 kor. 23 fillérral többet. Azonfelül egyházaink 2781 kor. az állam 1100 kor. személyi külön járandóságokkal növelte egyesek javadalmát. Így a rendes és kiségitő tanerők javadalma: 168.647 kor. 83 f. ment. Ebből egyházaink 46.2 százalékot, az állam 53.8 százalékot viselt.

Tanítói lakás közül 85 jó, 6 rossz, 1 lakbéres.

Népiskoláink 51 egészret képeztek, melyből 48 vegyes, 2 nő, 1 fiiskola, 46 hat osztályu, 1 öt osztályu, 3 négy osztályu, 1 pedig két osztályu volt, mivel a mult évben az iskola szünetelvén, a kis népességű andornaki iskolában több osztályt szervezni nem lehetett. A 91 tanterem közül 84 törvényszerű, 7 a törvénynek nem megfelelő A felszerelése 86 tanteremnek kellő, 5-nek hiányos volt.

Gazdasági ismétlő Hevesen, Átányon, Poroszlón, Gelejen, Mezöcsáton, Mezökeresztesen van. Iskolai végbizonyítványt nyert: 206 fi, 54 nő mindennapi iskolázó.

Tanítói fizetésen felül iskolai célra fordítottak még egyházaink 32.9119 kor. 44 fillért Így a népiskolákra fordított összes egyházi és állami hozzájárulás: 201.567 korona 27 fillér. Ebből egyházaink 111.037 kor. 78 fillért, az egész kiadásnak 54.9 százalékát, az állam 45.1 százalékot viselt.

A rendes és javadalmát élvező tanerőből hadbavonulva volt 14, orosz hadifogoly 2. Azonfelül hősi halált halt Ferencz Károly mezökeresztesi és László István kisgyöri tanító.

Iskolája vezetésében kiváló eredményt ért el 35, kielégítő eredményt 40 tanító. Nem kielégítő az eredmény a borsodgeszti és harsányi iskolákban, tehát 2 helyütt. Osztályozatlan maradt 3 tanerő iskolája

Egyházmegyénk területén a lefolyt iskolai évben is a régebbi helyeiken u. m. Diösgyörben, Diösgyörivasgyárban, Egerben, Hejöcsabán és Miskolczon voltak állami iskolák. Diösgyör, Hejöcsaba, Miskolcz az állami iskolák mellett is feltartották iskolájukat Söt Miskolcz az eddigi négy osztályu népiskolájái már a nőiskolánál a megelőző évben, a fiiskolánál pedig most fejlesztí át hat osztályuvá A vallásos oktatásról mindenütt kellőképen gondoskodva volt. A vallási vizsgák az egyházmegyei küldöttek jelenlétében minden állami intézetben megtartattak és a betérjesztett jegyzökönyvek szerint a hitoktatók mindenütt sikerrel végezték feladataikat.

Iskoláink osztályozása a következő :

Kiváló 35. Baksa Lajosé és Géresy Ilonáé Alsözsolczán, Lajos Istváné, Végh Bertalané Átányon, Nagy Jánosé Böcsön, Mészáros Józsefé, Tóth Máriaé Cserépfaluban, Igó Lajosé, Janiga Idáé Egerlövön, Petyke Lászlóé Hejöszalontán, Galgöczy Béláé Hevesen, Szabó Andoré Ládházán, Kalas Barnáé, Tóth Kálmáné, Tóth Eleké Mezöcsáton, Baán Joláné, Boór ~~Közö~~ Mezökeresztesen, Péter Józsefé, Csiky Béláé, Putnoky Istváné, Vargha Ilonáé, Ruttkay Bertáé, Nagy Bertalané, Köszegehy Istváné, László Sándoré Miskolczon.

Réthy Józsefé, Égető Irmái Poroszlón, Barsi Lajosé Sályban, Farkas Pálé Tibolddarócson, Géhl Jánosé Tiszakesziben, Bévárdi Józsefé Tizsanánán, Kovács Károlyé Keresztes Jenőé Tizzaszederkényben, Fövényesi Jánosé Tiszavalkon, Gyurkó Erzsébeté Ujlőrinczfalván.

Kielégítő. 40. Tokay Nagy Margité Alsószolcán, Fogarasi Gáboré, Kátóna Kálmáné Ároktőn, Szilágyi Benőé, Biró Lászlóé Böcsön, Szrogh Alberté Bükkaranyoson, Révai Miksáé Bükkzsérczen, Kupai Dénesé, Kerekes Imrée Diósgyőrben, Rásky Gizelláé Felsőábrányban, Lángi Gyuláé Hejőbábán, Buday Eleméré Hejőcsabán, Domokos Saroltáé, Takaró Lászlóé Hejőpapiban, Ferenczy Ilonáé, Veres Károlyé Igricziben, Kovács Kálmáné Kisgyőrben, Váradi Pálé Kistokajban, Orbán Józsefé Mályiban, Kerekes Zsigmond lelkészé Maklárón, Kolozsi Józsefé Andornakon, Bertók Károlyé Mezőkeresztesen, Tokay Nagy Kálmáné Mezőnagyimihályon, Nagy Ilonáé, Ragályi Dezsőé Nemesbikken, Tar Vilmáé, Kalydi Jenőé Noszvajon, Némethy Margité, Máthé Gyuláé Ónodon, Csonth Józsefé Poroszlón, Iván Adolfé Sajókereszturban, Dér Jánosé Szirmán, Hörömpő Joláné Tizsadorogmán, Hajdu Zoltáné, Hegedüs Tamásé Tiszakesziben, Szigethy Ferenczé Tizsanánán, Simon Zoltáné Tiszaoszláron, Szabó Emiliáé Tiszapalkonyán, Bartha Lajosé Tiszatarjánon, Vincze Erzsébeté Vattán.

Nemkielégítő 2. Petyke Pálé Borsodgeszten, Bakó Istváné Harsányban.

Osztályozatlan maradt 3. Az emődi az iskolalátogatóság megjelenése előtti felosztása, a geleji 2 iskola pedig a tanítóknak iskolalátogatói köruton való távolléte miatt.

A építkezési hiányok, tulzsufoltság, különösen pedig az iskolai mulasztásokból eredő panaszok orvoslásának kérésére nem térek ki, márcsak azért sem, mert több helyütt, így Hevesen, Poroszlón, stb. a háboru okozta viszonyokra való tekintetből a községi előljáróságok is megtagadták a mulasztók büntetését. Csakis a halasztást nem tűrő ügyekben és a teljesen el nem hallgatható panaszokra kérem a Nt. Egyházmegyei közgyűlés intézkedését. Ezek a következők:

I. A már többszörös egyházmegyei határozat ellenére is még mindig több helyről emeltetvén panasz, hogy az iskolai rendtartási naplók vagy hiányosan, vagy egyáltalán nem vezetettek, értesítő könyvecskék a növendékek részére be nem szereztettek: még egyszer méltóztassék a szabályrendeletben előírt büntetés terhe alatt ezek vezetését kötelezővé tenni.

II. Borsodgeszt, Harsány, Bükkzsércz, Felsőábrány, Tiszaoszlár iskoláiban úgy a reál tárgyaik, mint a vallás-és ének tanítása terén oly nagy mérvű hiányokat tapasztalt az iskolalátogatóság, hogy azok orvoslásáról sürgősen intézkedni kell. Borsodgeszt tanítója, minden presbyteri és egyházmegyei engedély nélkül az egyfolytában való tanítást vezette be és kísérletezése a legrosszabb eredményt szülve, iskoláját nem kielégítőnek találta az iskolalátogatóság, a harsányi szintén halad elődei nyomán, nem tanít, iskolája szintén nem kielégítőnek minősített. A bükkzsérczi, tiszaszlári iskolák a

nem kielégítőnek való minősítést csakis azért kerülték el, mert eltávozott kitűnő tanítók munkája nyomán még a felsőbb osztályoknál bizonyos eredmény megállapítható volt, de az alsóbb osztályokban egyáltalán nem volt semmi eredmény észlelhető. Az emődi iskola az iskolalátogatóság megérkezése előtt feloszlott. Méltóztassék egy a jövő iskolai év kezdetén megjelenő küldöttség által az emődi, borsodgeszti, harsányi, bükkzsérczi iskolákat megvizsgáltatni és a vizsgálat eredménye szerint intézkedni. Tiszaoszlár tanítója eltávozáván, itt a vizsgálat mellőzendő, ellenben Felsőábrányban, ha a tanítónő nyugdíj ügyének elrendezése elmarad, szintén foganatosítandó. Egyszersmind az illető iskolaszéki-elnökök egyházmegyei határozattal az iskolák gyakori látogatására és a tanítók munkájának ellenőrzésére utasítandók.

III. Mezőnyéken az iskolalátogatóság jelentése szerint, a ládházai iskolánk és a mezőnyéki más felekezetű iskola túlszűfolttsága miatt 72 tankötelesünk maradt teljesen iskolázatlanul. Méltóztassék sürgősen intézkedni, hogy a megindult mezőnyéki ref. vallású népiskola szervezése mihamar megvalósuljon.

IV. Az elhunyt világi tanügyi bizottsági elnök helyét, valamint az iskolalátogató küldöttségeknél felmerült hiányokat, méltóztassék választás útján eszközölni. Még pedig, mivel 1917 szeptemberében általános egyházmegyei tisztújítás léssen, az egyöntetűség végett, addigi hatállyal.

Ezek előterjesztése után a legmélyebb tisztelettel maradtam

Tiszadorogmán, 1916 aug. 10.

Nagytiszeletű Egyházmegyei Közgyűlésnek

alázatos szolgálja

Halászy József

tanügyi bizottsági elnök.

E bizottsági jelentés kapcsán amidőn közgyűlés köszönetét fejezi ki a tanügyi bizottsági elnöknek az egyházmegye tanügyi állapotáról rajzolt körültekintő munkálataért, az abban foglaltakra következő határozatokat hozza:

I. Amennyiben az iskolai rendtartási naplók még mindig több helyütt vagy hiányosan vagy egyáltalán nem vezetettnek s értesítő könyvecskékkel a növendékek el nem látattak: közgyűlés ezek beszerzését és vezetését a szabályrendeletben előírt büntetés terhe alatt még egyszer elrendeli.

II. Borsodgeszt, Borsodharsány, Bükkzsércz és Felsőábrány tanítói hű és lelkiismeretes tanításra utasítatnak azzal, hogy a mennyiben az egyházlátogatóság nevezett iskolákban ismét eredménytelenséget fog tapasztalni,

ellenük a törvényes megtorló lépések fognak folyamatba tétetni. Az egyh. látogatóság figyelme ugyanez irányban az emődi iskolára is felhivatik. Az illető iskolaszéki elnökök pedig az iskolák gyakori látogatására és a tanítók munkájának kellő ellenőrzésére utasítatnak.

III. Mezőnyékre vonatkozólag határoztatik, hogy addig is, míg a mezőnyéki iskolánk szervezhető lenne, a növendékek a ládházai iskola befogadó képességéig Ládházára járjanak.

IV. Világi tanügyi bizottsági elnökké Deák Gyula tanácsbíró, a megüresedett iskolalátogató küldöttségekbe pedig 1917 szeptemberig terjedő hatályljal következő lelkészek és tanítók választatnak meg: a mezőcsáti járásba Ferenczy Dániel lelkész és Fövényesi János tiszavalki tanító, a hevesi járásba Kiss Albert és Petyke László hejőszalontai tanító, az igriczii járásba Takács Mihály tiszavalki lelkész, a cserépfalui járásba Molnár Gyula bükkzsérczi lelkész, a miskolczi járásba Eötvös Ferencz ládházai lelkész. A Deák Gyula elnökké választásával megüresedett tanügyi bizottsági világi tagsági hely pedig dr. Rácz György tanácsbíróval töltetik be.

11. Olvastatott az egyh. megyei lelkész értekezlet, Miskolczon 1916 év június 14-én tartott gyűlésének jegyzőkönyve, melynek jegyzőkönyvünkben is helyet kérő pontjai a következők:

a) A pályakérdésül kitűzött tételre „*Teljes konfirmatiói agenda irandó*“ — 2 versenyző jelentkezett. Díjnyertes lett a 2 k. sz. Az 1 sz. tudomásul vétetett A nyertes mű szerzője: Román Ernő lelkész. Jövő évi pályakérdésül kitűzetett: „*A reformatió 400 éves évfordulójára alkalmi egyhazi beszéd irandó.*“ Beadási határidő 1917 márczius 15. Örvendetes tudomásul szolgál.

b) Halászy József indítványára, lelkész értekezlet kimondotta, hogy minden kebelbeli lelkész erkölcsi kötelességének ismerje a Kálvineum részére — legalább 100 koronás alapítvány tételét, mely összeg esetleg 5 évre beosztva fizetessék be. E határozat alapján

még a gyűlésen, Horváth Bertalan tizzaszederkényi lelkész 1000 koronát ajánlott fel a Kálvineum céljaira.

Egyházmegyénk belső gyönyörűséggel látja, — köszönti sok bajjal és szegénységgel küzdő lelkészeinek e szent ügyért való áldozatkész lelkesedését, a jó példával előljáró tizzaszederkényi lelkészre, Isten minden áldását kéri bőkezű adományáért.

c) Mauritz Árpád lelkész indítványozza, hogy a szegény helyzetben lévő özvegy lelkésznék segítésére, egyházmegyénk lelkészei között gyűjtés indíttassék. Esperes körlevélben hívja fel lelkészeinket adományaik beküldésére. Indítványa elfogadtatott s a gyűjtés még a helyszínén megkezdődött.

Jól eső örömmel veszi tudomásul közgyűlésünk a segíteni vágyódó szeretet ilyen való megnyilvánulását.

d) Halászy József a következő, írásban benyújtott indítványát mutatja be: „Tekintettel arra, hogy az Egyetemes Konvent az 1904—07 évi III. t. c. 14 §-a második bekezdése alapján, az adócsökkentési segélyt igénybe vevő egyházakra vonatkozólag — a termény és szolgáltatások árát 1907—1917-ig állapította meg, annak kimondásával, hogy az egyházak és javadalmasaik között egyességnek van helye és a konventi egység ár elfogadása így nem kötelezhető a javadalmásokra nézve. S tekintettel arra, hogy egyházkerületünk 1911 évi tavaszi közgyűlése 44 sz. határozatával megengedte, hogy a régi díjlevelek érintetlen hagyásával az egyházak és javadalmasaik között — a pénzzel megváltandó termény járandóságokra 1917-ig egyezés köthető; ezek alapján indítványozom, hogy mivel úgy a konventi értékelési határidő, mint a megkötött egyezségeké az év végével lejár — egyházmegyénk közgyűlése által kéressék fel az egyházkerület s ennek útján a Konvent — oly irányu határozat hozatalra, hogy a termény és szolgáltatások újabb értékelésénél a mostani viszonyok figyelembe vétele mellett úgy az egyházak, mint javadalmasaik megfelelő ellenértéket nyerjenek s ennek megfelelő fedezet kéressék az államtól és utaltassék ki adócsökkentési segélyül. Csak ez által le-

het elejét venni az új egyezség kötéseknél az egyházak és javadalmasaik között felmerülhető s az egyházi élet kárát okozó viszályoknak.“ Értekezlet ez indítványt elfogadván — az egyházmegyéhez kéri felterjeszteni.

Közgyűlés indokoltnak tartja — a jövő békés fejlődést célzó s nagy megfontolást, bölcs körültekintést követelő ez indítvány megtételét. Azt helyesnek is tartja s elfogadja. De minthogy az egyházkerületnek tavaszi gyűlése 79. sz. alatti határozata — hasonló tartalommal — az egyházmegyékhez adatott be vélemény adás végett, ez indítvány elbírálására — esperes elnöklete alatt bizottság alakítandó s a bizottságnak mindkét javaslatra adott véleménye a jövő évi tavaszi egyh. ker. gyűlésre lesz felterjesztendő.

12. A tiszakeszii egyház presbyteriuma, 1916 év április 29-én egyhangu határozattal mondotta ki s közgyűlés elé is terjesztette ama javaslatát, hogy a beteg és szolgálatra képtelen lelkész mellé, egyházmegyei utasításra s. lelkész alkalmaztatván, a s. lelkész részére — rendkívüli egyházi adó kivetéséből — megfelelő lakószoba építtessék oly módon, hogy a lelkészlak udvarán levő magtárhoz egy szoba építtessék s a rossz állapotban levő magtár is új tetővel láttassék el. Ez építkezés költségei 2500 koronát tennének ki. A július 30-án tartott közgyűlés, ez indítványt elvetette s megtagadta az építkezést. Ezzel szemben a presbyterium fellebbezést adott be egyházmegyénkhez — tisztelettel kérvén a presbyterium határozatának érvényre emelését s az építkezés elrendelését.

Amennyiben a szolgálatra képtelen lelkész mellé, a s. lelkész alkalmazását felsőbb hatósága tette kötelességévé ; továbbá, mivel a különben is állandó káplántartó helyül kijelölt Tiszakeszi egyház lelkészének lakásán eddig nem volt a s. lelkész részére kijelölt alkalmas lakásról gondoskodva, helyesen kívánt intézkedni a presbyterium a maga javaslatával. S miután a magtár tetőzete ugyanis tarthatatlan állapotban van — az újból való fedése elodázhatatlan, de meg szükséges is, mert a földbirtokkal

rendelkező egyház, saját földjeiben esetleg a közel jövőben gazdálkodni kénytelen — így aránylag kevés költséggel, egyszerre kívánatos a kettős építkezés megejtése, közgyűlés helyben hagyja a tiszakeszii egyház presbyteriumának e tárgyban hozott határozatát — fellebbezésének indokait elfogadja s a magtár új tető alá hozását és hozzá egy káplán szoba építését elrendeli. A rendkívüli adó kivetési kulcsát — hitelesítés és jóváhagyás céljából — az esperesi hivatalhoz beterjeszteni határozza. E rendelkezés az E. T. I. t. cz. 56. §. k) pontja rendelkezései szerint az egyházkerülethez is felterjesztendő.

13. A diósgyőri egyház, a lelkésze által használt egyik régi pinczéjét 500 kor árban eladta Schvarcz Áron diósgyőri lakosnak s kéri az adásvételi szerződés jóváhagyását és megerősítés végett a ker. gyűlésre való felterjesztését.

Amennyiben, lelkész is megadta az eladáshoz hozzájárulását; presbyterium és közgyűlés egyhangu ítélete szerint, a vétel ár — a helyi viszonyokhoz mérten — felette magas ajánlat. Az eladáshoz közgyűlésünk is megadja hozzájárulását s jóváhagyás végett az adás-vételi szerződést felterjeszti az egyh. kerülethez, — helyesnek ítélvén az egyház bejelentett ama rendelkezését is, hogy a már be is fizetett eladási árból 6%-os hadikölcsön kötvény vásároltatott — mint el nem költhető „Pincze alap“ szerepelvén az egyház vagyona között s kamatát a mindekori lelkész élvezi mindaddig, míg lelkész kívánatára egy újabb pincze nem építhető a „Pincze alapból.“

14. Olvastatott a tavaszi egyházkerületi gyűlésnek az alsóbor-sodi egyházmegye f. é. tavaszi közgyűlésének 35. és 36. sz. jegyzőkönyvi pontjaira hozott határozata, a mely szerint a Bodolay István és özv. Maklárny Andrásné mezőcsáti lakosok által tett alapítványok alapító leveleit azért nem erősítette meg, mert ezek szövegéből nem lehet megállapítani, hogy a mezőcsáti egyházközségnek már meglévő „párbér és egyházi adó megváltási alapját, — melynek gyarapítását mindkét alapítvány célozza — az összes egy-

háztagok vagy csupán a vagyontalan és szegény egyháztagok adóterheinek mentesítésére létesítették-e?

Egyszersmind az alsóborsodi egyházmegyét s ennek utján a mezőcsáti egyházközséget föl hívja, hogy a jelzett alapítvány alapító levelét, esetleg az annak létesítését elrendelő határozatot az összes iratok csatolásával, legközelebbi egyh. ker. közgyűlésre terjessze fel.

A mezőcsáti egyház úgy „a párbér és egyházi adó megváltási alap“ rendeltetésére, mint annak előállítására vonatkozó jelentését beterjesztvén.

Közgyűlésünk a f. évi május hó 3-án tartott közgyűlésén hozott 35. és 36. sz. határozatait megújítja és a mezőcsáti egyház jelentésének melléklésével a Bodolay István és özv. Maklár Andrásné által tett alapítványok alapító leveleit megerősítés végett a főt. egyházkerületi közgyűléshez tisztelettel felterjeszti.

15. Szabó Béla mezőkeresztesi, illetőleg mezőkövesdi vallás-tanító s. lelkész, I. lelkészképesítő és működési bizonyítvány, Boldizsár Imre ideiglenes püspöki kibocsátvány, Kovács Gyula tiszaozlári s. lelkész I. és II. lelkészképesítő és működési bizonyítvány valamint a tiszántuli püspöki hivataltól nyert elbocsátó melléklésével egyházmegyénk segédlelkészei közé való bekebeleztetésüket kéri.

Nevezettek bemutatott okmányaik alapján egyházmegyénk segédlelkészei közé bekebeleztetnek.

16. Segédlelkészekül elhelyeztetnek: Mészáros Lajos és Virágh Béla Miskolczra, Pánczél Jenő Átányra, Szigethy Ferencz Tiszánánára, Boldizsár Bertalan Egerbe, Szabó Béla Mezőkövesdre, Várady Pál Kistokajba mint h. lelkész, Kovács Gyula Tiszaozlárra mint h. lelkész, Kiss Elek Tiszakeszibe mint s. lelkész, Böcsre Fekete Lajos s. lelkészül bejegyeztetnek.

17. Olvastatik Vértessy Sándor miskolczi főgimnáziumi tanár kérvénye, melyben nevezett lelkészképesítő bizonyítványának melléklésével az egyh. megye lelkészei közé való bekebeleztetését kéri.

Egyházmegyei közgyűlés, mielőtt ez ügyben érdemleges határozatot hozna, amennyiben a kérés teljesítésének feltétlen és elengedhetetlen előzménye az E. T. I. t. cz. 138 §-ában előirt felszenteltetés: folyamodót az előzmény teljesítésére hívja fel.

18. Tavaszi egyházkerületi gyűlés 21. sz. jkőnyvi pontjában ismételten felhivta az egyházmegyéket oly irányu határozathozatalra, hogy a miskolczi felső leányiskola segélyezéséhez évenként a supplikációs váltságnak megfelelő összeggel minden kerületbeli egyházközség járuljon hozzá.

Egyházmegyei közgyűlés megújítja e tárgyban tavaszi közgyűlése 32 pontjában foglalt am. határozatát, miszerint tekintettel a miskolczi felsőbb leányiskola egyházkerületi jellegére, továbbá ennek nehéz anyagi helyzetére s főként ama nagyon is első rendű kulturhivatásra, melyet ez intézet a ref. nőnevelés terén kifejt: a felsőbb leányiskolának a főtiszt. egyházkerület által kivánt módon való támogatását készséggel elhatározza annyival inkább, mivel egyházmegyénk saját kebelében e kérdést már évekkel ezelőtt megoldotta ugyan ily módon.

19. Tavaszi egyházkerületi gyűlés 24 sz. határozatával felhivta az egyházmegyéket, hogy a missiói egyházak hiveinek ingyenes vallásos iratokkal való ellátása céljára bizonyos évenkénti összeget szavazzanak meg s erről őszi egyh. kerületi gyűlésre tegyenek jelentést.

Egyházmegyénk pénztára terhére nevezett célra évi 50, azaz ötven korona hozzájárulást szavaz meg.

20. Maklár Pap Ernő nemesbikki lelkész azért folyamodik az egyházmegyei közgyűléshez, hogy a felsőbb leányiskola II-ik osztályába járó Piroska nevű leányát a felsőbb leányiskolai alapítványra ez évre is felvenni méltóztassék.

Egyh. megyei közgyűlés folyamodó kérelmét teljesíti.

21. Borsodgeszt és Borsodharsány megerősítés végett betesztek adósegély megnyerésével kapcsolatos, a belhivatalnokok és az egyházak kölcsönös megegyezésével létrejött megegyezéseket a a naturálékban történő fizetések készpénzre való változtatását illetőleg, a mely szerint az életár Borsodgeszten köblönként 36 K.-ban állapittatik meg, Borsodharsányban pedig a minden év január 1-én létező életár az irányadó, a tűzifára nézve pedig a mint a helybeli uradami erdőben árusittatik a hasáb ölfá.

Egyházmegye nevezett egyházak és belhivatalnokok megegyezését jóváhagyólag tudomásul veszi.

22. Somody János hejőbábai előregedett, munkaképtelen s nyomasztó anyagi viszonyok között élő lelkész azért folyamodik az egyházmegyei közgyűléshez, hogy a főtiszteletű egyházkerülethez intézett segélykérvényét nevezett testülethez ajánlólag felterjeszteni méltóztassék.

Egyházmegyei közgyűlés teljes tudatában lévén a sokféle teherrel s bajjal küzdő agg lelkész sanyaru helyzetének : kérvényét legmelegebb ajánlással terjeszti fel a főt. egyházkerületi közgyűlésre.

23. Hejőbábai lelkész és tanító azon kéressel járulnak az egyh. megyei közgyűlés elé, hogy mivel az 1906 évben eszközölt felsőbb hatóságilag is jóváhagyott, párbér és fajárandóság alacsony ármegállapítása folytán a mai árviszonyok mellett rendkívüli károsodást szenvednek: az egyházmegyei közgyűlés valamely módozat nyújtásával vagy közbelépésével ez ügyben legyen segítségükre.

Egyházmegyei közgyűlésnek nincs módjában a belhivatalnokok és az egyháztagok kölcsönös megegyezésével létrejött megegyezéseket, a melyek még egyházmegyeileg is megerősítettek, egyoldalulag felbontani, legfeljebb az ügy méltányos és jóindulatu rendezését a hejőbábai egyház presbyteriumának és közgyűlésének jóakaratu figyelmébe ajánlja.

24. Mauritz Árpád indítványozza, hogy a sárospataki főiskola

megmentésére „*Iskola fenntartási alap*“-ról történjék gondoskodás és pedig oly módon, hogy mondja ki határozatban közgyűlésünk, hogy a sárospataki főiskola céljaira minden egyházat megadóztat és pedig úgy, hogy minden egyház — minden lélek után évente 5, azaz öt fillért fizessen s ez összeg minden év dec. 1-re a főiskola pénztárába befizettség. Kongruás lelkészek évente 10, nem kongruások 20 koronát fizetnek évente a főiskolának. Ilyen határozat hozatalára a többi egyházmegyék is kéressenek fel.

Egyházmegyénk bár fájó szívvvel látja a sárospataki főiskola sok és nagy szükségét — nem tartja magát illetékesnek újabb adónak — a hívek meghallgatása nélkül való kivetésére; másrésről meg nem is kíván elébe vágni a sárospataki főiskola anyagi ügyeinek rendezésére — az ujjászületés nagy munkájának megkezdésére kiküldött egyházkerületi bizottság jövő intézkedéseinek, — csak ajánlhatja s ajánlja is egyházmegyénk mindenki hathatós pártfogásába a rossz napokat látó sárospataki főiskolát.

25. Egyházlátogatók kiküldetnek :

1. Az ónodi járásba: Tóth Béla és Szabó József.
2. A mezőcsáti „ Halászy József és Kiss Albert.
3. A cserépfalui „ Szabó András és Takács Mihály.
4. A miskolci „ Tóth István és Vajda Sándor.
5. A hevesi „ Szalóczy Pál és Sólyom Barna tanácsbírák és tollnokok.

26. Őszi egyházkerületi gyűlésre képviselőkül kiküldetnek az elnökség mellett: Halászy József és Szabó András lelkészi, Pappszász Lajos, Bónis Bertalan, dr. Rácz György világi tanácsbírák és Farkas István lelkészi főjegyző; pótszavazókul lelkészi részről: Tóth Béla tanácsbíró és vil. részről: Deák Gyula tanügybizottsági világi elnök .

27. Jelen gyűlés jegyzőkönyve hitelesítésével esperes és Bónis Bertalan t. bíró elnöklete alatt megbizatnak: Halászy József, Tóth Béla és Lossonczy István tanácsbírák.

28. A közgyűlés jegyzőkönyve hitelesített. Miskolcz, 1916 szeptember 13.

Bodolay István

esperes.

Bónis Bertalan

h. elnök.

Farkas István

e. főjegyző.

Román Ernő

e. aljegyző.

Lossonczy István

Halászy József

Tóth Béla

tanácsbírák.

Jegyezték: *Szalóczy Pál* tanácsbíró a 14-ik pontot.

Farkas István főjegyző: 1, 7, 8, 11, 12, 13, 24 pontokat és a III-ik számú bírósági ügyet.

Román Ernő aljegyző: 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28 és az I. II. sz. bírósági ügyeket.

Birósági ügyek.

I.

Időszaki tanács tagjaiul elnökség mellett megválasztottak: lelkeszi részről id. Sólyom Gyula rendes, Szalóczy Pál és Tóth Béla póttagok; világi részről Bónis Bertalan és Lossonczy István rendes,- dr. Nagy Ferencz póttag.

II.

JEGYZŐKÖNYV.

Mely felvétellett az alsóborsodi ref. egyházmegye közigazgatási bíróságának Miskolczon 1916 szeptember 13-án tartott ülésében.

Jelen vannak: Bodolay István esperes és Báró Vay Elemér egyházmegyei gondnok elnöklete alatt: id. Sólyom Gyula, Halászy József, Tóth Béla, Szabó András, Tóth István lelkeszi, Bónis Bertalan, Lossonczy István, Deák Gyula világi tanácsbírák, Molnár Gyula egyházmegyei ügyész, Román Ernő mint előadó és jegyző. Az érdekelt felek részéről az ónodi egyház képviselőiként lelkesz és gondnok, a fellebbezők részéről Óváry Imre és Kiss József ónodi egyháztagok.

Tárgy: Óváry Imre és társai ónodi egyháztagok fellebbezése iskola építési költségek kivetése ellen.

Tárgyalást vezető világi elnök a bíróságot szabályszerűen megalakultnak jelentvén ki, miután sem illetékességi, sem érdekeltégi kifogás nem emeltetett, felhívja előadót az ügy előterjesztésére, ki is azt következőkben ismerteti:

Az ónodi egyházközség 1910 január 18-án kelt közgyűlési jegyzőkönyve tanúsága szerint, fent irt napon új iskola építésre 4000 kor. rendkívüli egyházi adó kivetését határozta el akként, hogy annak fele részét személyi adóként, másik felét állami egye-

nes adó arányában rója ki E senki által meg nem fellebbezett határozat alapján, a közgyűlési határozat által körvonalozott kulcs szerint az adó kivetés megtörtént s ez 1915 szept. 25-én szószékből kihirdetett azzal, hogy a kivetés 15 napon bárki által megtekinthető s aki azt magára sérelmesnek tartaná, ellene 8 nap alatt a presbyteriumhoz, 15 nap alatt az egyh. megyei bírósághoz fellebbezhet. Fellebbezést nem adott be senki s így a kivetés jogérvényessé válván — annak befizetésére 3 év szabott meg. A kiszabott és azóta ismét eltelt 3 év alatt a rendkívüli egyházi adó körül-belől $\frac{9}{10}$ -ed részben befolyt, most az egyházi előljáróság a még körül-belől $\frac{1}{10}$ -ed rész künn levő hátralék behajtását vette munkába. Ekkor 1916 április 4-én Óváry Imre egyh. tag és 14 társa, kiken szintén követelése volt az egyháznak, fellebbezést nyújtottak be az egyházmegyei bírósághoz, majd az esperesnek az e. m. ügyész véleményezése alapján adott utasítása folytán folyó évi augusztus 10-én az ónodi egyház presbyteriumához, melyben előadják, hogy a szóban levő iskola építési kivetést sérelmesnek tartják s annak törlését kérik, amennyiben az ő adó alapul felvett földbirtokuk nem az ónodi, hanem a pogai határban fekszik s ezután ők nem tartoznak az ónodi egyház részére adózni, amiképen azokat a földbirtokosokat nem rótták meg egyházi adóval, akiknek Nyéken és Ládházán van birtokuk. A fellebbezést az ónodi egyház presbyteriuma 1916 aug. 13-án tartott ülésében tárgyalván, a fellebbezést elutasítja részint alaki okból, hogy t. i. a fellebbezési határidő rég elévült — részint tárgyi okból, mert bár Poga külön politikai község, de egyháziilag Ónodhoz van besosztva. E határozat ellen Óváry Imre és társai a presbyterium elé terjesztett indokolással fellebbezést nyújtottak be az egyházmegyei közigazgatási bírósághoz.

Ezután a felek kérdeztetvén meg, előadásukból bebizonyult az, hogy fellebbezőknek a törvényes időn belül nem is volt alkalmuk fellebbezhetni a kivetés ellen, mivel az egyházi előljáróság a pogai földek állami adólajstromát csak a kivetésnek szószékből való kihirdetése után volt képes beszerezni s ezen adók után pótlólag történt a kivetés.

A felek meghallgatása után elnök a tárgyalást berekesztvén, az alsóborsodi egyh. megye közig. bírósága az ügyészi vélemény

s az előadói javaslat meghallgatása mellett zárt ülésben egyhangulag hozott, nyílt ülésben kihirdetett következő ítéletet hozta:

Ítélet :

Egyh. megyei közig. bíróság a fellebbezést alaki szempontból elfogadja — érdemileg azonban elutasítja s fellebbezőket a rájuk kivetett iskola építési költségek megfizetésére kötelezi.

Indokolás :

Alaki szempontból el kellett fogadni a fellebbezést, amennyiben a tárgyalás alkalmával bizonyítást nyert, hogy a kivetésnek szószékből történt kihirdetése alkalmával a kivetés alapjául szolgáló állami adó lajstrom még be sem volt szerevezve s így az érdekelteknek nem is volt alkalmuk és okuk mi ellen fellebbezni s így a fellebbezési ut számukra mind a mai napig nyitva maradt. Érdemileg azonban el kellett utasítani a fellebbezést, amennyiben egyházi törvényeink értelmében — bár Poga külön politikai község, az ott birtokos ref. egyháztagok tartoznak földbirtokuk után, ha ilyen kulcs szerint vették ki az egyházi adó, egyházi terhet viselni ott, a hova egyh. hatóságilag Poga — be van osztva — tehát jelen esetben — Ónodon. Áll ez a jelen esetben kétszeres mértékben Ónodon, mert nem pogai — de ónodi lakosokról van szó, kik tehát az épített iskolát tényleg használják is. Nem helyes a fellebbezők azon okadatolása, hogy mivel a nyéki és ládházai háttárban fekvő birtokaik után nem rovatnak meg az ónodi egyh. tagok egyh. adóval, épp úgy ők is mentesíttessenek, mert Nyék és Ládháza egyházi szempontból nem Ónodhoz vannak beosztva, hanem önálló egyházközségek s e községek határaiban fekvő birtokaik után — az ónodi egyh. tagok itt tartoznak egyházi adót fizetni, mint külbirtokosok.

Ez ítélet egyházi törvényeink értelmében nem fellebbezhető.

Kmf.

Br. Vay Elemér
világi elnök.

Bodolay István
egyházi elnök.

Román Ernő
jegyzőkönyvvezető.

III. JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Miskolczon 1916 év szeptember hó 13-án, az alsóborsodi ref. egyházmegye bíróságának, mint I-ső foku fegyelmi bíróságnak ülésén.

Tárgy: Bodolay István esperesnek — Gombos Imre kistokaji — jelenleg egri katonai lelkész ellen kért fegyelmi ügye.

Jelen vannak: Báró Vay Elemér e. m. gondnok, mint tárgyalást vezető elnök, Sólyom Gyula legidősebb egyházi tanácsbíró, mint egyházi elnök, Halászy József, Tóth Béla, Szabó András, Tóth István egyházi, Bónis Bertalan, Deák Gyula, Lossonczy István, Dr. Rácz György világi tanácsbírák. Jegyző: Farkas István egyházmegyei lelkészi főjegyző — ugy is mint előadó.

Felek részéről: Bodolay István esperes, Gombos Imre lelkész, Dr. Molnár Gyula e. m. ügyész.

Elnök a fegyelmi eljárás tárgyát képező ügy megnevezése után, az ülést megnyitván, az E. T. V. t. cz. 54 § értelmében felhívja a bíróság tagjait nyilatkozattételre: tudomásuk vagy ítéletük szerint nem forog-e fenn valamelyikükre nézve az idézett t. cz. 49 §-ában felsorolt és hivatalból figyelembe veendő érdekeltség?

Bíróság tagjai közül Halászy József lelkészi tanácsbíró kijelenti, hogy II-od foku, sógorsági rokonságban áll Esperessel s kéri ha nélkülözhető mint bíró, rá nézve az érdekeltség kimondását.

A felek is felszólíttatván érdekeltégi észrevételeik megtételére, Gombos Imre vádlott, lelkész kifogásolja Sólyom Gyulának a folyamatba tett ügy, egyik pontjához tartozó s avval kapcsolatban álló ügy — elintézésében való kiküldetése miatt — bíroul való szereplését. Érkeltégi kifogást jelent be ellenre.

Bíróság — tekintettel arra, hogy ugy is kellő számban maradnak jelen, a bíróság ítélet hozatalra hivatott tagjai — Halászy József, és Sólyom Gyula egyházmegyei lelkészi tanácsbírók érdekeltégét kimondja s ennek alapján — bíróság — kettőjük kihagyásával alakul meg s az egyházi elnökséget Sólyom Gyula helyett Tóth Béla — a jelenlevők közzül legidősebb egyházi tanácsbíró foglalja el.

Ezek után elnök megállapítja, hogy a bíróság tagjai mint nem

érdekeltek — kellő számban vannak jelen; a szabályszerűen megalakult bíróság elé terjesztett kézbesítési ivenk tanúsága szerint a felek szabályszerűen hivattattak meg — s elrendeli a tárgyalás megkezdését, felhíván előadót az ügy részletes ismertetésére.

Előadó, úgy a vád, mint az írásban benyújtott védelem levelet, a fegyelmi ügygyel kapcsolatos összes leveleket teljes egészükben felolvassa. A levelek nyilvánosságra hozatala, magasabb közérdekből nem lévén kívánatos — e helyen ha nem közöltetnek is — de az megállapított, hogy az ügy összes iratai, csatolmányai szó szerint fel lettek olvasva.

Felszólíttatván vádló és vádlott, esetleges észrevételeik megtételére — előbb, Gombos Imre lelkész tesz, több alkalommal — elnöki rendre utasítást érdemlő felszólalást s önmérséklésre intő, elnöki figyelmeztetések daczára is, tovább indulatoskodván, esperes intézkedéseit sértegető modorban bírálgatván — elnök kénytelen a szót — tőle megvonni. Bodolay István esperes pár magyarázó szava után — elnök az ülést berekeszti. Zárt üléssé alakulván — az ügyész által írásban beadott s elnök kérésére előszóval is megismételt véleménye meghallgatása után:

Gombos Imre kistokaji, jelenleg egri — katonai szolgálatot teljesítő tábori lelkész fegyelmi ügyében, az alsóborsodi egyházmegye bírósága, mint I-ső foku fegyelmi bíróság, egyhangu határozattal, zárt ülésben a következőleg

ítelt:

Gombos Imre lelkészt az E. T. I. t. cz. 143 §. C. e, D. c, pontjaiba ütköző, továbbá az E. T. V. t. cz. 34 §. A. 1. 3. 4. 11 pontjai szerint minősülő fegyelmi vétségben vétkesnek találtatván, azért az E. T. V. t. cz. 35 §. C. pontja alapján fizetésének $\frac{1}{5}$ -ét képező pénzbüntetésre, mint főbüntetésre ítéli; mellékbüntetésül a 37. §. alapján, jobb javadalmazású állásra, vagy magasabb egyházi tisztviselésre való választhatóságától 3 évre eltiltja.

Indokok:

Vétkesnek találtatott és ítéltetett *Gombos Imre* lelkész, mert a csatolt és szószerint felolvasott levelek, valósággal megdöbbenést

s botránkozást keltő módon igazolták, hogy felettes egyházi hatósága, esperesével szemben kihívó, gúnyos s szavakkal eléggé el nem ítéhető, példaképen előljárni tartozó lelkésztől, semmiképen meg nem engedett sértő módon, folytatott levelezést; esperes intézkedéseit meg nem engedhető kritikával kísérte; esperes törvényszerű intézkedéseinek ellene szegült; modortalan viselkedésével, sértegető leveleivel s mindezekkel hivatali állásának egyházas tekintélyét is lealacsonyította, a lelkészi állás tisztességét sértette meg — nemcsak — hanem felettes egyházi hatóságát is bántalmazta igaztalanul s közvetett módon bár, de ezekkel hivatali esküjét is megszegte.

Súlyossá tette ügye enyhébb elbírálását ama ténye, hogy írásban beadott védekezésében nem a megbánás — de újabb támadások egész sorozata olvasható — nem csak az esperes, hanem egy más ügyében eljáró s ítélező küldöttség és bíróság intézkedése és eljárása lekicsinylő birálatában; de meg a tárgyalás alatt tanusított sértegető, rendre utasítást, szömegvonást eredményező viselkedéseivel is.

Enyhítő körülménynek vette bíróság azt, hogy a tárgyalás megkezdése előtt — megbánást mutatva — sajnálkozását fejezte ki a történetek felett s bíróság színe előtt esperestől élőszóval bocsánatot kérve — esperest megkövette.

Az ítélet nyílt ülésben — tárgyalást vezető elnök által — kihirdettetvén — abban — panaszló és vádlott s egyházmegyei ügyész is — élő szóval kijelentett nyilatkozataikkal — megnyugodtak.

K. m. f.

Tóth Béla
egyházi elnök.

Br. Vay Elemér
világi elnök.

Farkas István
e. m. főjegyző.

Kimutatás.

a közalapi, segélyalapi, perselypénz, országos lelkeszi nyugdíjintézeti kötelezettségekről.

Sorszám	Egyházközség és lelkesz neve	Közalap		Egyház- megyei segély- alap		E. ker. köz- igazgatás	Kishirdetés	Virág- Szenihá- romság	Október utolsó	Egyh. kerületi leánynevelde	Orsz. lelkeszi nyugdíjintézet								
											Belépési járuléék		Évi tag- sági díj		Kamat		Fenn- tartói járuléék		
		perselypénz																	
		K	f	K	f	korona		K	f	K	f	K	f	K	f				
1	Alsószolca . . . Román Ernő	100	56	9		9	6	3	1	2	10							52	88
2	Ároktő Kiss Albert	80	40	11		11	5	3	1	2	10	44	32	92	54	3	55	54	82
3	Atány Diószegi Mihály	199	84	23		23	10	4	1	2	10	132		95	94			80	
4	Borsodgeszt . . . Túri Sándor	54		7		7	1	2	1	1	5	54	77	140		4	38	55	04
5	Borsodharsány . . ifj. Solyom Gyula	49	92	6		6	1	2	1	1	5			96	12			69	20
6	Belső-Külsőbölcs . Fekete Gyula	133	12	17		17	6	3	1	2	10	172	24	91	42			79	90
7	Bükkaranyos . . . Mauritz Árpád	53	52	6		6	1	2	1	1	6			90	16			51	52
8	Bükkszcrcz Molnár Gyula	61	60	8		8	1	2	1	1	5	151	84	88	94			59	14
9	Cserépfalu Pósa Péter	164	08	19		19	6	4	1	2	15	151	29	140		6	69	80	
10	Diósgyőr Komjáthy József	172	80	0		20	6	4	1	2	15	148	20	68	32	23	71	39	04
11	Diósgyőr-Vasgyár . Szarka Gyula	80		5		6	3	2	1	1	5	121	47	56		14	58	32	
12	Eger Tóth István	68	24	7		7	1	2	2	2		172	24	97	79			72	84
13	Egerlővő Solyom Barna	103	20	12		12	5	3	1	2	20			103	36			59	06
14	Emőd Nagy Lajos	72	56	9		9	2	2	1	1	10	198	84	64	82	7	95	37	04
15	Felsőbrány Gergely Béla	38		4		4	1	1	1	1	5	126	79	67	24	15	21	38	42
16	Gelej Kenyeressy K.	95	36	12		12	4	3	1	2	10			95	69			54	68
17	Hejőbába Somody János	23	44	3		3	2	1	1	1	5			63	40			50	72
18	Hejőcsaba id. Solyom Gyula	105	52	8		8	5	3	1	2	10							53	22
19	Hejőpapi Szabó Bertalan	66		9		9	3	3	1	2	10			94	40			53	94
20	Hejőszalonta . . . Bárony György	30	56	3		3	1	1	1	1	3							49	88
21	Heves Kérészy István	34	32	3		3	2	1	1	1	8	164	63	75	92			43	38
22	Igriczi Gecse Albert	73	52	10		10	4	3	1	2	12			89	78			51	30
23	Kisgyőr Zarándy Bertalan	109	92	13		13	3	3	1	2	10	151	84	93	98			62	02
24	Kistokaj Gombos Imre	49	92	6		6	2	2	1	2	8	177	06	64	15	14	16	36	66
25	Ládháza Eötvös Ferencz	28	80	3		3	2	2	1	2	8	160	43	65	20	12	83	37	26

Sorszám	Egyházközség és lelkész neve	Közalap		Egyházmegyei segélyalap		E. ker. köz-igazgatás	Kishirdetés	Virág-	Szentháromság	Oktober utolsó	Egyh. ker. leánynevelde	Orsz. lelkészi nyugdíjintézet							
												Belépesi járulék		Évi tagsági díj		Kamat		Fenn-tartói járulék	
		perselypénz		korona		K	f	K	f	K	f	K	f	K	f				
		K	f	K	f									K	f	K	f		
26	Mezőnyék	23	70																
27	Mályi	16	64																
28	Maklár	44	96	3		3	2	2	1	1	5							48	76
	Kererekes Zsig.													85	33				
29	Andornak																		
30	Mezőcsát	309	04	38		38	15	8	2	4	20							119	24
	Bodolay István													104	34				
	Szalóczy Pál													104	34				
31	Mezőkeresztes	289	52	33		33	16	8	2	4	20							147	68
	Szabó András											65	01	128	94	2	60		
	Vajda Sándor											151	84	114	94				
32	Mezőnagymihály	79	44	10		10	4	3	1	2	10							53	82
	Szabó József													94	19				
33	Miskolcz	1086	48	120		120	20	17	6	15	50							235	80
	Dr. Tüdös István													137	55				
	Tóth Béla													137	55				
	Farkas István											216	53	137	55	6	76		
34	Nemesbikk	60	40	8		8	3	3	1	2	10							56	80
	Maklár P. Ernő													99	40				
35	Noszvaj	106	88	13		13	4	3	1	2	10							74	36
	Bodnár Béla													130	13				
36	Ónod	74	08	9		9	3	3	1	2	12							56	16
	Sólyom Lajos													98	28				
37	Poroszló	276	56	34		34	10	7	2	5	20							71	20
	Gaál Ferencz													124	60				
38	Sajókeresztúr	52	16	6		6	3	3	1	2	10							65	54
	Bogdányi József													114	70				
39	Sály	76	16	9		9	4	2	1	2	8							34	21
	Szakács Pál											183	64	59	87	14	69		
40	Tibolddaróc	42	40																
41	Szirna	68	24	9		9	4	2	1	2	10							59	64
	Apostol Bertalan													104	37				
42	Tiszadorogma	83	44	10		10	3	2	1	2	8							55	28
	Halászy József													96	74				
43	Tiszakeszi	154	16	19		19	5	4	1	2	10							55	94
	Andó Lajos													97	90				
44	Tiszanána	152	96	18		18	10	5	2	4	40							80	
	Kérészy Barna													140					
45	Tiszaoszlár	30	96	4		4	3	2	1	1	6							56	94
	Csiszár Béla													99	65				
46	Tiszapalkonya	60	24	9		9	3	3	1	2	6							54	76
	Kovács Károly													95	83				
47	Tiszaszederkény	102	64	12		12	6	4	2	2	15							70	54
	Horváth Bertalan													123	45				
48	Tiszatarján	85	92	11		11	4	4	1	2	15							42	55
	Ferenczy Dániel											228	41	74	46	18	27		
49	Tiszavalk	48	32	6		6	4	2	1	2	5							41	96
	Takács Mihály											248	40	73	43	29	81		
50	Ujlőrinczfalva	18	08	1		1	1	1	50	f	50	f	2					37	72
	Pósa Béla											202	48	66	01	24	30		
51	Vatta	42		4		4	3	3	1	2	5							53	98
	Gere Lajos													94	47				
52	Egyházközség																		
	Lengyel István											452	23	112				72	35
																			64

Jegyzet. Egyházmegyei új segélyalapra minden lelkész és tanító 2—2 koronát az egyházközségnek annyi 2 kor. ahány lelkészi állást tartanak fel, a társ és leányegyházak 1—1 K. tartoznak évenként fizetui. Kimutatja Hejőcsabán 1916 szept. 6.

Sólyom Gyula
e. m. pénztárnok,

TARTALOMJEGYZÉK.

I. Közgyűlési ügyek.

1. Esperes imája.
2. Sólyom Gyula pénztáros indítványa a közebed díjának megosztásáról.
3. A bírósági ülés idejének kitűzése.
4. Elnök a gyűlést megnyitja.
5. A gyűlésről elmaradottak igazolása.
6. Jelentés a világi aljegyzői állásra elrendelt szavazás eredményéről.
7. Esperesi jelentés felolvasottnak tekintetik.
8. Esperesi jelentés indítványára hozott határozatok.
9. Tanítói választások, megerősítések.
10. Tanügyi bizottsági elnök jelentése.
11. Lelkész értekezlet jegyzőkönyve.
12. A tiszakeszi egyház presbyteriumának fellebbezése a káplán lakás építés ügyében.
13. Diósgyőri egyház pincze eladási ügye.
14. Mezőcsát jelentése a „párber és adómegváltási alap“-ról.
15. Segédlelkészi beerősítések.
16. Segédlelkészek elhelyezése.
17. Vértessy Sándor kérvénye bekebeleztetése iránt.
18. Határozat a miskolczi felsőbb leányiskola segítése ügyében.
19. Missiói egyházak vallásos iratára segély megszavazása.
20. Maklár Pap Ernő kérvénye leánya alapítványi helye érdekében.
21. Geszt és Harsány párber egyessége megerősítettik.
22. Somody János segély kérvénye.
23. Hejőbába kérése párber megváltási panasz miatt.
24. Mauritz Árpád indítványa a s. pataki főiskola segélyezésére.
25. Egyházlátogatók kiküldése.
26. Egyh. ker. képviselők.
27. Jegyzőkönyv hitelesítők.
28. Hitelesítés.

II. Birósági ügyek.

1. Időszaki tanács rendelése.
2. Ónodi egyháztagok fellebbezése iskola adó behajtása miatt.
3. Gombos Imre fegyelmi ügye.

III. Mellékletek.

Közalapi, segélyalapi, perselypénz, országos lelkeszi nyugdíjintézeti kötelezettségekről szóló kimutatás.

